

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์

ในส่วนของผลการวิจัย ได้แบ่งหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน

1. แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไป ของผู้สูงอายุ ที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ แหล่งรายได้ ความเพียงพอรายได้ การศึกษา ภูมิลำเนา ปัญหาสุขภาพโรคประจำตัว กิจกรรมที่มีส่วนร่วมใน ทางสังคม ภาระกิจวัตรประจำ งานอดิเรก อาศัยอยู่กับ มีคนดูแล ญาติเจ็บป่วยซึมเศร้า มีบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยทางจิต มีบุคคลในครอบครัวเสียชีวิตใน 1ปีที่ผ่านมา มีการเจ็บป่วยครั้งนี้มีญาติดูแลใกล้ชิด ย่าที่ใช้ประจำ ในช่วง 2-3 เดือนที่ผ่านมามีปัญหา
2. แสดงความชุกของภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ แผนก ผู้ป่วยนอกอายุรกรรม โรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ ขณะเก็บข้อมูลภาวะซึมเศร้ามีการคัดกรองออกพบภาวะสมองเสื่อม 2 คน
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้การศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ ความเพียงพอรายได้ การศึกษา กิจกรรมที่มีส่วนร่วมใน ทางสังคม ภาระกิจวัตรประจำ งานอดิเรก อาศัยอยู่กับ มีคนดูแล กับภาวะซึมเศร้าใน ผู้สูงอายุ ใช้การวิเคราะห์แบบ chi square และ Stepwise Regression Analysis

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (n = 420)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	200	47.6
หญิง	220	52.4
อายุ (ปี)		
60-69	260	61.9
70-79	142	33.8
80 ปีขึ้นไป	18	4.3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	406	96.7
คริสต์	5	1.2
อิสลาม	8	1.9
ฮินดู	1	0.2
อาชีพ		
ไม่มีอาชีพ	252	60.0
ทำงานบริษัทเอกชน	15	3.6
ทำธุรกิจส่วนตัว	47	11.2
ข้าราชการบำนาญ	65	15.5
เกษตรกรรวม	26	6.2
ค้าขาย	15	3.5
สถานภาพสมรส		
โสด	15	3.6
คู่	258	61.4
ม้าย	129	30.7
หย่า/แยก	18	4.3
รายได้ (บาท/ เดือน)		
ไม่มีรายได้	32	7.6
1,000-5,000	205	48.8
5,001-10,000	49	11.7
10,001-20,000	73	17.4
20,001-30,000	28	6.7
30,001-40,000	22	5.2
40,001-50,000	3	0.7
มากกว่า 50,000	8	1.9

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งรายได้ (ตอบได้มากกว่า 1 แหล่ง)		
เงินบำเหน็จ บำนาญ	87	18.20
ค่าเช่าต่างๆ	23	4.81
เงินสะสม	13	2.71
สามี/ภรรยา	259	54.18
บุตร/หลาน	6	1.25
ญาติ/พี่น้อง	90	18.85
ความเพียงพอรายได้		
พอใช้	371	88.3
ไม่พอใช้	49	11.7
การศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	56	13.3
ประถมศึกษา	205	48.8
มัธยมศึกษา	85	20.2
อนุปริญญา	25	6.0
ปริญญาตรีขึ้นไป	49	11.7
ภูมิลำเนา		
กรุงเทพและปริมณฑล	138	32.9
ต่างจังหวัด	282	67.1
โรคประจำตัว		
มี	417	99.28
ไม่มี	3	0.72
ประเภทโรคประจำตัว(ตอบได้มากกว่า 1 โรค)		
โรคหัวใจ	266	44.5
โรคความดันโลหิตสูง	185	30.9
โรคเบาหวาน	105	17.5
โรคอื่น ๆ	42	7.1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมที่มีส่วนรวมในสังคม		
ไม่มี	301	71.7
มี	119	28.3
ภาระกิจวัตรประจำวัน		
ไม่มี	158	37.6
มี	262	62.4
งานอดิเรก		
ไม่มี	77	18.3
มี	343	81.7
อาศัยอยู่		
อยู่กับสามี/ภรรยา	212	50.5
อาศัยอยู่กับญาติ	191	45.5
อาศัยอยู่กับคนอื่นที่ไม่ใช่ญาติ	7	1.7
อาศัยอยู่คนเดียว	10	2.3
มีคนดูแล		
มี	63	15.0
ไม่มี	357	85.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
มีญาติเจ็บป่วยที่มีภาวะซึมเศร้า		
มี	15	3.6
ไม่มี	405	96.4
มีบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยทางจิต		
มี	29	6.9
ไม่มี	391	93.1
มีบุคคลในครอบครัวเสียชีวิตใน 1 ปีที่ผ่านมา		
มี	66	15.7
ไม่มี	354	84.3
การเจ็บป่วยครั้งนี้มีญาติดูแลใกล้ชิด		
มี	358	85.2
ไม่มี	62	14.8
มีปัญหาต่าง ๆ		
-ปัญหากับคู่สมรส		
มี	12	2.4
ไม่มี	408	97.6
-ปัญหาสมาชิกในครอบครัว		
มี	24	4.8
ไม่มี	396	95.2
-ปัญหาเกี่ยวกับการทำงาน		
มี	16	3.2
ไม่มี	404	96.8
-ปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ		
มี	69	13.7
ไม่มี	351	86.3

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
-ปัญหาเกี่ยวกับคติความ/กฎหมาย		
มี	30	6.0
ไม่มี	390	94.0
-ปัญหากับเพื่อน		
มี	353	70.0
ไม่มี	67	30.0

จากตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 420 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุมีช่วงอายุ 60-69 ปี ร้อยละ 61.9 รองลงมาช่วงอายุ 70-79 ปี ร้อยละ 33.8 เพศหญิง ร้อยละ 52.4 เพศชาย ร้อยละ 47.6 ส่วนใหญ่ศาสนา พุทธ ร้อยละ 96.7 รองลงมาอิสลาม ร้อยละ 1.9 ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุไม่มีอาชีพคิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาเป็นผู้สูงอายุข้าราชการบำนาญ คิดเป็นร้อยละ 15.5 สถานภาพสมรสคู่คิดเป็นร้อยละ 61.4 รองลงมาสถานภาพหม้ายคิดเป็นร้อยละ 30.7 ส่วนใหญ่รายได้มีความเพียงพอร้อยละ 88.3 รองลงมาได้แก่ไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 11.7 เรื่องการมีรายได้ พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างยังคงมีรายได้อยู่ คิดเป็นร้อยละ 92.4 รายได้โดยประมาณต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้ 1,000-5,000 บาทคิดร้อยละ 48.8 แหล่งที่มารายได้ส่วนใหญ่ได้จากบุตร/หลานคิดร้อยละ 50.1 รองลงมามีรายได้จากงานอาชีพร้อยละ 17.4 ส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 48.8 รองลงมามัธยมศึกษา ร้อยละ 20.2 ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาต่างจังหวัดเป็นร้อยละ 67.1 รองลงมาได้แก่กรุงเทพมหานครคิดร้อยละ 32.9 ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 99.3 และประเภทของโรคประจำตัว ได้แก่ โรคหัวใจ คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง คิดเป็นร้อยละ 30.9 ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่มีกิจกรรมที่มีส่วนร่วมสังคม คิดเป็นร้อยละ 71.7 และมีกิจกรรมที่มีส่วนร่วมในสังคมคิดเป็นร้อยละ 28.3 ส่วนใหญ่ที่ยังคงมีการะกิจวัตรประจำวันคิดร้อยละ 62.4 มีงานอดิเรกทำเป็นร้อยละ 81.7 และอาศัยอยู่กับสามี/ภรรยาเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมาได้แก่ อาศัยอยู่กับญาติคิดเป็นร้อยละ 45.5 ส่วนใหญ่ไม่มีคนดูแลคิดเป็นร้อยละ 85.0 ส่วนใหญ่ไม่มีญาติเจ็บป่วยที่มีภาวะซึมเศร้าคิดเป็นร้อยละ 96.4

ตารางที่ 6 ความชุกของภาวะซีมีเศร้าในผู้สูงอายุ (n = 420)

ภาวะ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีภาวะซีมีเศร้า	239	56.9
ภาวะซีมีเศร้าเล็กน้อย	154	36.7
ภาวะซีมีเศร้ารุนแรง	27	6.4
รวม	420	100

จากตารางที่ 6 ความชุกของภาวะซีมีเศร้าในผู้สูงอายुर้อยละ 43.1 ไม่มีภาวะซีมีเศร้าร้อยละ 56.9 ระดับภาวะซีมีเศร้าซีมีเศร้าเล็กน้อยเป็นร้อยละ 36.7 ระดับภาวะซีมีเศร้ารุนแรงร้อยละ 6.4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัย

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุกับภาวะซึมเศร้า
(N =420)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		χ^2	P
	N	%	N	%		
เพศ						
เพศชาย	124	51.9	76	42.0	4.042	.044*
เพศหญิง	115	48.1	105	58.0		
กิจกรรมในสังคม						
ไม่เป็นสมาชิก	172	72.0	129	71.2	.0147	.929
เป็นสมาชิก	67	28.0	52	28.8		
กิจวัตรประจำวัน						
ไม่มีกิจวัตรประจำวัน	90	37.6	68	37.6	.136	.934
มีกิจวัตรประจำวัน	149	62.4	113	62.4		
งานอดิเรก						
ไม่มีงานอดิเรก	36	15.0	41	22.6	3.727	.155
มีงานอดิเรก	203	85.0	140	77.4		
คนดูแล						
มีคนดูแล	37	15.5	26	14.4	.101	.751
ไม่มีคนดูแล	202	84.5	155	85.6		
ญาติที่มีภาวะซึมเศร้า						
มีญาติที่มีภาวะซึมเศร้า	7	2.9	8	4.4	.665	.414
ไม่มีญาติที่มีภาวะซึมเศร้า	232	97.1	173	95.6		

ปัจจัยส่วนบุคคล	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		χ^2	P
	N	%	N	%		
อายุ						
60-69 ปี	153	64.0	107	59.1	6.628	.108
70-79 ปี	81	33.9	61	33.7		
80ปีขึ้นไป	5	2.1	13	7.2		
ศาสนา						
ศาสนาพุทธ	230	96.2	176	97.2	3.220	.571
ศาสนาอื่นๆ	9	3.8	5	2.8		
อาชีพ						
มีอาชีพ	177	74.1	140	77.3	.602	.438
ไม่มีอาชีพ	62	25.9	41	22.7		
สถานภาพสมรส						
โสด	8	3.3	7	3.9	.081	.776
คู่	231	96.7	174	96.1		
รายได้						
ไม่มีรายได้	17	7.1	15	8.3	.202	.653
มีรายได้	222	92.9	166	91.7		
ความเพียงพอรายได้						
มีความเพียงพอรายได้	220	92.1	151	83.4	7.435	.006*
ไม่มีความเพียงพอรายได้	19	7.9	30	16.6		

ปัจจัยส่วนบุคคล	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า		χ^2	P
	N	%	N	%		
การศึกษา						
ไม่ได้รับการศึกษา	24	10.0	32	17.7	5.200	.023*
รับการศึกษา	215	90.0	149	82.3		
ภูมิลำเนาเดิม						
กรุงเทพ/ปริมณฑล	80	33.5	58	32.0	.095	.758
ต่างจังหวัด	159	66.5	123	68.0		
อาศัยอยู่กับ						
อาศัยอยู่คนเดียว	4	1.7	6	3.3	1.319	.275
ไม่ได้อาศัยคนเดียว	235	98.3	175	96.7		

* : P > 0.05

จากตารางที่ 7 แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะซึมเศร้าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่

เพศ ผู้สูงอายุเพศหญิงมีภาวะซึมเศร้ามากกว่าผู้สูงอายุเพศชาย
การศึกษา ผู้สูงอายุที่ไม่มีการศึกษามีภาวะซึมเศร้ามากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษา
ความเพียงพอรายได้ ผู้สูงอายุที่ไม่มีความเพียงพอรายได้มีภาวะซึมเศร้ามากกว่าผู้สูงอายุที่มีความเพียงพอรายได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 จำนวนภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว

	โรคประจำตัว			
	ไม่มีภาวะซึมเศร้า		มีภาวะซึมเศร้า	
	N	%	N	%
โรคตับ	6	1.80	1	0.37
โรคไต	3	0.9	4	1.5
โรคความดันโลหิตสูง	97	29.1	88	33.2
โรคเส้นเลือดในสมองแตก	6	1.80	4	1.5
โรคเบาหวาน	52	15.6	53	20.0
โรคไตรอยด์	6	1.80	3	1.13
โรคมะเร็ง	8	2.40	1	0.37
โรคหัวใจ	155	46.6	111	41.93
รวม	333	100	265	100

จากตารางที่ 8 จำนวนผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้าส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวเป็นโรคหัวใจ ร้อยละ 61.7 รองลงมาเป็นโรคเบาหวาน ร้อยละ 29.4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ปัจจัยทำนายที่มีผลต่อภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ

ลำดับตัวแปร	R	R ²	B	t	Sig
เพศ	.238	.057	1.800	3.309	.001**
ความเพียงพอรายได้	.178	.032	3.028	3.577	.000**
Constant			3.854	3.069	.002**

** P < 0.01

จากตารางที่ 9 การวิเคราะห์ปัจจัยทำนายโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis) ผลการวิเคราะห์ เมื่อนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ เพศ และความเพียงพอรายได้ พบว่า เพศ สามารถทำนายได้ร้อยละ 5.7 ความเพียงพอรายได้ สามารถทำนายได้ร้อยละ 3.2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับที่ P < 0.01

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย